

วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวัติความเป็นมาของสถานักเรียน

การจัดตั้งสถานักเรียนนั้นไ้มีมานานแล้ว แต่ในประเทศไทยเพิ่งไ้กำเนิดกิจกรรมนี้มาใช้ในโรงเรียนเมื่อไม่นานมานี้เอง กิจกรรมสถานักเรียนเป็นที่แพร่หลายมากในต่างประเทศ และไ้จัดไ้ในรูปแบบที่แตกต่างกันทั้งชื่อและวิธีดำเนินการ คำว่าสถานักเรียนในภาษาอังกฤษมีช้ควบกันหลายชื่อคือ¹ Student Council, Student Senate, Civic Association, Cabinet, General Organization, Welfare Committee, School City Council, Board of Commissioner, School Congress, School Government และ Student Government ซึ่งมีความหมายเดียวกันทั้งสิ้น ถ้าศึกษาประวัติศาสตร์ทางการศึกษาก็จะพบว่า พวกสปาคาร์ใช้พวกเด็กโตควบคุมดูแลเด็กเล็ก ในวิทยาลัยการศึกษาของพลาโต (Plato) มีการขอความร่วมมือจากนักเรียนใหม่มาช่วยอาจารย์ทำการดูแลกิจกรรมบางอย่าง อริสโตเติล (Aristotle) ก็เคยเลือกหัวหน้าชั้นนักเรียนมาช่วยอาจารย์ทำงาน และราวคริสต์ศักราช 1530 วาเลนไทน์ โทรเจนคอฟ (Valentine Trojendof) ไ้จัดตั้งสถานักเรียนขึ้นที่โรงเรียนในโกลด์เบิร์ก (Goldburge) ประเทศเยอรมัน สถานั้ประกอบด้วยตัวแทนนักเรียน 12 คนซึ่งนักเรียนเลือกเข้ามาปฏิบัติงาน ในประเทศอังกฤษ โจเซฟ แลงคาสเตอร์ (Joseph Lancaster) และโทมาส เบล (Thomas Bell) ใช้วิธีให้หัวหน้านักเรียนคนหนึ่งดูแลนักเรียนเล็ก 12 คน วิธีการของแลงคาสเตอร์นี้ไ้แพร่หลายเข้าไปในอเมริกา ซึ่งอาจเนื่องมาจากแลงคาสเตอร์ไ้อพยพเข้าไปอยู่ในสหรัฐอเมริกาด้วยก็ได้ กล่าวกันว่าโรงเรียนแบบของแลงคาสเตอร์ไ้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกที่นครนิวยอร์ก และแพร่หลายไปทั่วประเทศ จนกระทั่งไ้มีการจัดตั้งสถานักเรียน

¹ Harry C. McKown, Extracurricular Activities, (3d.ed.),

ขึ้น และต่อมาเมื่อองค์การเกี่ยวกับการศึกษาได้ริเริ่มส่งเสริมกิจกรรมสถานักเรียน โดยพิมพ์เอกสารเผยแพร่ และโรงเรียนมัธยมส่วนใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีสถานักเรียนประจำบทบาทของกิจกรรมสถานักเรียนนั้นเป็นที่รู้จักและนำไปใช้กันทั่วโลก แม้กระทั่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเอง ทางกระทรวงศึกษาธิการของจีนถึงกับวางระเบียบกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสถานักเรียนนี้ไว้ให้ทางโรงเรียนถือเป็นแนวปฏิบัติ สำหรับประเทศไทยได้มีการริเริ่มทำกันตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งสถาบันที่สังกัดกรมฝึกหัดครู กรมสามัญศึกษา โดยเฉพาะในโรงเรียนบางแห่งมีกิจกรรมสถานักเรียนที่สมบูรณ์แบบมาก เพราะมีการตราธรรมนูญของสถานักเรียนไว้ด้วย เช่น โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เป็นต้น

๕) หลังจากเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา ความคิดและความตื่นตัวในเรื่องประชาธิปไตยของนักเรียนมีเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นจากการที่นักเรียนได้พยายามเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเอง และมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนด้วยการเสนอขอจัดตั้งกลุ่ม ตั้งชุมนุม และตั้งสถานักเรียนขึ้น ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงพิจารณาเห็นว่าโรงเรียนควรรักษาความสนใจและส่งเสริมให้ดำเนินไปในแนวทางที่ถูกของตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะช่วยให้เกิดประโยชน์ให้แก่โรงเรียน โรงเรียน และแก่สังคม จึงได้เสนอแนะแนวทางให้โรงเรียนและสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งได้พิจารณาคำเนินการและจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมความคิดและเจตนาของนักเรียนนักศึกษาในเรื่องประชาธิปไตยตามแนวทางดังต่อไปนี้²

...โรงเรียนควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน และการจัดตั้งสถานักเรียน หรือคณะกรรมการนักเรียนตามความเหมาะสม ให้นักเรียนนักศึกษาได้มีความคิดริเริ่ม คำเนื่งการจัดกิจกรรมเหล่านี้ โดยมีครูอาจารย์เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะฝึกและส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาได้แสดงออกในทางที่ถูกที่ควร ความว่ย ความระดัยโรงเรียน และตามฐานะของนักเรียน และให้นักเรียนนักศึกษาได้ใช้เวลาให้

²จดหมายจาก เกวียง กิรติกร, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี, กระทรวงศึกษาธิการ, ที่ ศธ.01001/12163, 22 กรกฎาคม, 2517.

เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับตนเอง....

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของสถานักเรียน³ มีดังนี้ คือ

1. เป็นการฝึกให้นักเรียนให้ได้ทดลอง เป็นที่ฝึกฝนตนเองในการทำงานกับ

หมู่คณะ

2. เป็นการฝึกหัดธรรมในการออกความคิดเห็นของนักเรียน

3. เป็นการฝึกหัดให้รู้จักเป็นผู้นำและปฏิบัติตามที่ดี

4. เป็นห้องทดลองปฏิบัติการเรื่องประชาธิปไตย

5. เป็นสถานกลางของการจัดกิจกรรมนักเรียน

6. เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถให้ปรากฏ

7. เป็นการช่วยให้มีการประสานงาน เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บริหาร

โรงเรียนกับนักเรียน

8. เป็นการพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะ และความสามารถของนักเรียน

9. เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีอิสระในการเรียนที่จะเลือกสิ่งที่น่าสนใจ

แล้วเขาเป็นสมาชิกของชุมนุมต่าง ๆ

หลักในการจัดตั้งสถานักเรียน⁴ มีอยู่ 3 ประการ คือ

1. หลักแห่งประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมสถานักเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างครูและนักเรียน มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดดำเนินการแต่เพียงฝ่ายเดียว กล่าวคือ ครูจะต้องเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานักเรียน และในขณะที่เดียวกันก็เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานตามความคิดริเริ่มของนักเรียนเองบ้าง

2. หลักแห่งพัฒนาการ ตามอุดมคติของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งนี้เพราะความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งย่อมไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับสภาพของโรงเรียน ครู นักเรียน

³ อรสา กุมาริ จันทรสารทูล, เรื่องเดิม, หน้า 10-11.

⁴ Harry C. McKown, Extracurricular Activities (New York :

ดังนั้นสถานักเรียนควรจะทำให้เหมาะกับความต้องการของโรงเรียนนั้น ๆ

3. เวลากับการวางโครงการ การวางโครงการจะต้องค่อยเป็นค่อยไป และทำด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวัง ต้องใช้เวลา 1 ปีการศึกษาเต็มเป็นอย่างน้อย และเมื่อมีสิ่งไม่คิดเกิดขึ้นก็ต้องแก้ไขและปรับปรุงทันที

การจัดตั้งสถานักเรียน

1. แบบเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนคือ ใช้นักเรียนที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น หัวหน้าชั้น รองหัวหน้าชั้น ทำหน้าที่เป็นตัวแทนเข้าไปนั่งในสภา. วิธีนี้สำหรับโรงเรียนเล็ก ๆ ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ไม่ดี เพราะว่าการติดต่อระหว่างสภา กับ คณะนักเรียนอาจจะไม่ค่อยดี เนื่องจากหัวหน้าชั้น รองหัวหน้าชั้นมีภาระรับผิดชอบนักเรียน มากขึ้นนั่นเอง จึงไม่มีเวลาพอที่จะติดต่อประสานงานกับสถานักเรียนได้ทัน

2. แบบชุมนุม เป็นแบบที่ใช่ประชาชนชุมนุม หรือตัวแทนชุมนุมเป็นสมาชิกสถานักเรียน วิธีนี้มีข้อเสียที่ว่าถ้านักเรียนเป็นสมาชิกโคหลายชุมนุม ซึ่งทำให้ไม่ใคร่สะดวกที่ถูกต้องระหว่าง ตัวแทนนักเรียนกับจำนวนนักเรียน และตัวแทนที่เขาไปนั่งในสถานักเรียนมักคำนึงถึงงานของชุมนุม ของตนเป็นข้อใหญ่

3. แบบรัฐสภาของประเทศ เป็นแบบที่มีคณะบริหาร คณะนิติบัญญัติ และคณะตุลาการ แบบนี้มักเกิดปัญหา เพราะถ้ามักนักเรียนก็จะทำให้เกิดข้อขัดแย้งขึ้นระหว่างครูและนักเรียน ไคง่าย

4. แบบสภาวิคุณ เป็นแบบที่จัดให้มีสภาสำหรับนักเรียนชั้นสูงสภาหนึ่ง และมีสภา สำหรับนักเรียนชั้นต่ำสภาหนึ่ง แล้วก็จัดให้มีคณะกรรมการทำหน้าที่ประสานงานสภาทั้งสองให้ นั้น วิธีนี้ไม่คิดจะทำให้ให้นักเรียนแยกกันเป็นหมู่เป็นพวก

5. แบบผสม เป็นแบบที่เอาวิธีการแบบต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วมาผสมกัน เพื่อให้ กิจของสภาดำเนินไปด้วยดี และให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนนั้น ๆ (๕)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

ในปีการศึกษา 2500 นางสาวอุไร ลียากาศ⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน" กล่าวว่

สถานักเรียนนี้เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการส่งเสริมประชาธิปไตย และเป็นเสมือนอุปกรณ์ที่จะช่วยในความปกครองของโรงเรียน เพราะในการจัดตั้งสถานักเรียนขึ้นนี้มีความประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ เข้ามามีส่วนรวมในการปกครองตนเอง รู้จักรับผิดชอบในงานที่ตนได้รับมอบหมาย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสทดลองทำงาน ฝึกให้เป็นผู้นำและปฏิบัติตามที่ดี และจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดคือ ฝึกให้เด็กรู้จักตนเองในระบบอบประชาธิปไตย เพื่อเป็นการเตรียมตัวเด็กให้เป็นผู้พลเมืองดี

ในปี พ.ศ. 2502 นางสาวเรณู อนุเวช⁶ ได้กล่าวถึงการจัดตั้งคณะกรรมการนักเรียนไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง "การจัดการศึกษาแผนใหม่ในโรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษา" ความว่าโรงเรียนที่คำนี้จะให้นักเรียนรู้จักปกครองตนเองนั้น ในขั้นแรกครูจะต้องสอนให้นักเรียนเข้าใจวิธีการของประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้ง การปกครองกันเอง ความสำนึกใน ความรับผิดชอบในหน้าที่ โดยอาศัยการเรียนรูจากกิจกรรมอื่น ๆ ที่โรงเรียนได้จัดตั้งขึ้นก่อน และเพื่อใหกิจกรรมที่จัดตั้งขึ้นดำเนินไปโดยเรียบร้อย ทางโรงเรียนควรที่จะจัดตั้งคณะกรรมการครู (Faculty Group) ไว้ให้ความช่วยเหลือ เพราะเวลานักเรียนมีประสบการณ์น้อย จึงต้องอาศัยคณะกรรมการครู จึงพอสรุปได้ว่า การที่ทางโรงเรียนจะให้นักเรียนมีโอกาสปกครองตนเองนั้นเป็นการดี แต่จะต้องมีครูเป็นผู้ควบคุมช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด

ในปี พ.ศ. 2506 นายทองสุข รัตนรัมย์วงศ์⁷ ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนจังหวัดพระนครและธนบุรี"

007109

⁵อุไร ลียากาศ, "การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน," วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2500.

⁶เรณู อนุเวช, "การจัดการศึกษาแผนใหม่ในโรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษา," วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2502.

⁷ทองสุข รัตนรัมย์วงศ์, "ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนจังหวัดพระนครและธนบุรี," วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506.

สรุปผลการวิจัยไคครั้งนี้คือ ผู้วิจัยไคสุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนรัฐบาล 5 แห่ง โรงเรียนราษฎร์ 5 แห่ง จำนวนนักเรียน 500 คน และครู 100 คน วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาการจัดและชนิดของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นในโรงเรียน ศึกษาทัศนคติ ปัญหา ตลอดจนความคิดเห็นทั่วไปของครูและนักเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินการสอนของครูอีกด้วย ผลการวิจัยนี้มีดังนี้คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนแบ่งออกเป็นสถานักเรียนและชุมนุมต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นฝ่ายบริหารให้ความร่วมมือและสนใจกิจกรรมเสริมหลักสูตรพอสมควร ส่วนผู้ปกครองก็ให้ความร่วมมือพอสมควรเช่นกัน การจัดกิจกรรมทำหลังจากเลิกเรียน สำหรับประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ความรับผิดชอบ และความลึทธิเริ่ม ทั้งยังให้ความสนุกสนานและแนวคิดทางประชาธิปไตย ส่วนปัญหาในการจัดกิจกรรมคือ ความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมของครูและนักเรียนยังไม่ดีพอ ขาดความร่วมมือและความชำนาญ มีปัญหาทางการเงิน เวลา ตัวบุคคล ตลอดจนผู้ให้ความสนับสนุน ขาดการแนะนำและการวางแผนงานที่ดี การแบ่งงานไม่ทั่วถึง ไม่มีการวางแผนระยะยาว และไม่มีบันทึกผลงานไว้อีก

ในปีเดียวกันนี้ นายสุนทร โคตรบรรเทา⁸ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ผู้วิจัยไคออกแบบสอบถามครูจำนวน 72 คน นักเรียนจำนวน 602 คน จากโรงเรียนราษฎร์และรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 13 โรงเรียน จากผลการวิจัยปรากฏว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดอยู่ในโรงเรียนปัจจุบันมีการจัดกิจกรรมคานชุมนุมและสถานักเรียน แต่การจัดสถานักเรียนนั้นมีน้อยมาก สำหรับอุปสรรคในการจัดคือ คานการเงิน

⁸สุนทร โคตรบรรเทา, "การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น," วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506.

เวลา และสถานที่ ขาดการวางแผนที่รัดกุม ขาดจุดหมายที่แน่นอน และไม่มีกรวางแผนงานล่วงหน้า

ปีการศึกษา 2509 นายชัยนาท นาคบุปผา⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ของผลการเรียนกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดพระนครและธนบุรี" วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจผลการเรียนและหน้าที่ปฏิบัติกิจกรรมของกรรมการสถานักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเพื่อเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลการสอบเมื่อก่อนและเข้ารับตำแหน่งกรรมการสถานักเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ค่าสัมประสิทธิ์แห่งสหสัมพันธ์ (r) ระหว่างคะแนนผลการเรียนก่อนกับขณะปฏิบัติกิจกรรมสถานักเรียน และค่าสมการถดถอย โดยการศึกษาและคำนวณได้ผล คือ

1. ค่าสัมประสิทธิ์แห่งสหสัมพันธ์ (r) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.49-0.76 ดังนั้นคะแนนผลการเรียนก่อนกับขณะปฏิบัติกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนมีความสัมพันธ์กันมากในแต่ละโรงเรียน เมื่อ r มีค่าสูงและมีความสัมพันธ์ปานกลางในบางโรงเรียน เมื่อ r มีค่าต่ำ

2. จากค่าสมการถดถอย เมื่อใช้พยากรณ์ของแต่ละโรงเรียนแสดงว่าค่าของคะแนนต่ำสุดของนักเรียนก่อนปฏิบัติกิจกรรมสถานักเรียน (x) ควรเท่ากับ 50 y จึงทำให้ค่า y ไม่น้อยกว่า 50 % หรือจะไม่สอบตกเมื่อปฏิบัติกิจกรรมสถานักเรียน

นายชัยนาท นาคบุปผา ได้เสนอแนะว่าสำหรับโรงเรียนที่จัดตั้งสถานักเรียนขึ้นนั้นควรได้เตรียมตัวนักเรียน ครู ตลอดจนผู้บริหารงานให้พร้อมเสียก่อนมีการจัดดำเนินงานให้ถูกต้องมีแบบแผน และร่วมมือกันเป็นอย่างดี โรงเรียนที่มีการจัดตั้งสถานักเรียนขึ้นแล้วนั้นควรเลือกบุคคลเข้าดำเนินงานในกิจกรรมนี้ควรพิจารณาถึงผลงาน ตลอดจนผลการเรียน

⁹ชัยนาท นาคบุปผา, "การศึกษาความสัมพันธ์ของผลการเรียนกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน," วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509.

ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของสถานักเรียนเป็นไปอย่างดี ไม่กระทบกระทั่งขั้นตอนผล
การเรียนของนักเรียน

ในปี พ.ศ. 2514 นางสาวพูนศิริ เจริญพันธ์¹⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่อง
"ความสนใจของนักเรียนสตรีศรีสุริโยทัยที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร" วัตถุประสงค์ของ
การวิจัย เพื่อสำรวจความสนใจในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียนโรงเรียนสตรี
ศรีสุริโยทัยจำนวนนักเรียน 390 คน จากแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่าในการจัด
กิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัยมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทคือ การจัดสภ
นักเรียน และชุมนุมทางวิชาการต่าง ๆ สำหรับความสนใจของนักเรียนในการจัดกิจกรรมนั้น
ปรากฏว่านักเรียนไม่ให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะผู้ริเริ่มจัด
กิจกรรมเสริมหลักสูตรของทางโรงเรียนได้แก่ อาจารย์หัวหน้าสายวิชา แทนที่จะเป็นอาจารย์
ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันจัด ดังนั้นจึงปรากฏว่ามีนักเรียนหลายคนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของ
ชุมนุมใด ๆ เลย อนึ่งเวลาจัดกิจกรรมทางโรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในวันหยุด
ซึ่งนักเรียนส่วนมากต้องทำการพักผ่อนและมีเวลาทำการบ้านบาง ตลอดจนในคาบการวางแผน
และวางโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตรของทางโรงเรียนเองก็ไม่มีการวางแผนงานและ
มีระเบียบข้อบังคับที่แน่นอน

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1958 จอห์น ฮาโรลด์ สกิลแมน¹¹ (John Harold Skillman) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of the Relationship between

¹⁰ พูนศิริ เจริญพันธ์, "ความสนใจของนักเรียนสตรีศรีสุริโยทัยที่มีต่อกิจกรรมเสริม
หลักสูตร," วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.

¹¹ John Harold Skillman, "A Study of the Relationship
between Participation in Various Types of Extra Class Activities
and Academic Performance in Three Purate Japanese Secondary School,"
Dissertation Abstracts, Vol. XIX. No. 8 (February, 1959), P. 1958.

Participation in Various Types of Extra Class Activities and Academic Performance in Three Private Japanese Secondary School."

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียน กับผลสำเร็จทางการศึกษา โดยมีการควบคุมองค์ประกอบทางสถิติด้วย กลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นโรงเรียนราษฎร์ ในกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น 3 โรงเรียน เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม 123 คน ไม่เข้าร่วมเลย 94 คน และสุ่มตัวอย่าง 97 คน (194 คน) จากทุกโรงเรียนนำมาเปรียบเทียบ ระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและไม่เข้าร่วมกิจกรรม พบว่ากิจกรรมนอกห้องเรียนจัดแบ่ง เป็น 4 ชนิดคือ สถานักเรียนและกรรมการชั้น ชุมมุนทางการศึกษา ชุมมุนหนังสือพิมพ์ ละคร คนตรี และชุมนุมผู้สนใจสิ่งพิเศษต่าง ๆ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรม นั้นมีผลสำเร็จทางการศึกษาสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วม

ในปี ค.ศ. 1958 จอห์น แมคเคมิก¹² (John McKemic) ได้เขียนหนังสือ เรื่อง "Evaluate Student Activities" ความว่าในการจัดกิจกรรมนักเรียนมีข้อ ร่องทุกข้ออยู่เสมอ 2 ข้อจากสมาชิกสถานักเรียน และคนที่ทำงานเกี่ยวกับสถานักเรียน คือ

1. นักเรียนไม่เห็นคุณค่าและไม่เข้าใจในงานของสถานักเรียน
2. สถานักเรียนไม่มีเวลาเพียงพอในการจัดผลคุณค่าของกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่ง จำเป็นต้องหาทางแก้ไข

ในปี ค.ศ. 1960 ราสเคนส์¹³ (Ronald W. Raskens) แห่งมหาวิทยาลัย ไอโอวาได้ทำการศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความร่วมมือในการเป็นผู้นำใน ขณะที่ยังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย และภายหลังที่ออกจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว" การศึกษานี้มี

¹²John McKemic, "Evaluate Student Activities," School Activities (March, 1958) pp. 203-5.

¹³Ronald W. Raskens, "Relationship Between Leadership Participation in College and After College," The Personnel and Guidance Journal, Vol. 34, No. 2 (October, 1960), pp. 110-4.

วัตถุประสงค์ที่จะหาข้อมูลมาสนับสนุนถึงกล่าวเกี่ยวกับคุณค่าของการให้ความร่วมมือในการเป็นผู้นำในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยว่ามีผลประโยชน์ต่อการดำเนินงานในชีวิตของเขา เมื่อออกจากมหาวิทยาลัยไปแล้วได้มีการสร้างแบบสอบถามส่งไปยังผู้ที่จบไปจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งรัฐไอโอวาจำนวน 1,622 คน ปรากฏว่าผู้ที่ส่งคำตอบมาที่ใช้ได้มี 896 คน แบบสอบถามนั้นถามเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในชุมนุมชน เกียรติ และรางวัลที่ได้รับ ข้อมูลอันนี้นำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เป็นตัวแปรต่าง ๆ (Variables) เช่น หน้าที่ที่เคยรับผิดชอบในมหาวิทยาลัย เป็นต้น ผลการวิจัยปรากฏว่าการให้ความร่วมมือในการเป็นผู้นำในมหาวิทยาลัยสามารถทำนายความสำเร็จในการเป็นผู้นำในชุมนุมชนได้สูงกว่าการทำนายโดยโชคชะตานั้นจากผลการเรียน และนอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าการเป็นผู้นำภายหลังจากออกจากมหาวิทยาลัยไปแล้วไม่ได้เกี่ยวข้องกับวิชาเอกที่เรียนมาหรือคะแนนผลการเรียน มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากให้ข้อสนับสนุนอย่างมั่นใจว่าคุณค่าของประสบการณ์ชีวิตที่ใครรวมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสำคัญที่สุดต่อการดำเนินชีวิตสืบต่อไป

ในปี ค.ศ. 1971. โรเบิร์ต ออริจิน กิลบอลท์¹⁴ (Robert Origine Guilbault) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Comparison of Student Activity Programs in Three Types of Connecticut Middle Schools" สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ จุดประสงค์ของการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการจัดโปรแกรมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียนในโรงเรียน 3 ระดับคือ ระดับเกรด 6-7-8, 7-8 และ 7-8-9 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในระดับเกรดต่าง ๆ การร่วมกิจกรรมและการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในระดับต่าง ๆ กัน ศึกษาขอบเขต ประเภท ตลอดจนความร่วมมือในการรวมกิจกรรม เช่น สถานักเรียน ชุมนุม

¹⁴ Robert Origine Guilbault, "A Comparison of Student Activity Programs in Three Types of Connecticut Middle Schools," Dissertation Abstracts, Vol 32, No. 1(July, 1971), P. 305 A.

ต่าง ๆ วามีแพร่หลายเป็นที่ยอมรับของผู้บริหารและนักเรียนเพียงใด นอกจากนี้ยังศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน นักเรียนเกี่ยวกับการมองเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนในระดับเกรด 6-7-8 ใหม่มากที่สุด ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนระดับมัธยมใน Connecticut Middle School จำนวน 45 โรงเรียน สัมภาษณ์ผู้บริหาร 45 โรงเรียน และนักเรียนจำนวน 400 คน แบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้จากการคัดเลือกข้อมูลจากเอกสารและวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ การตรวจสอบความแม่นยำใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-Square) และทดสอบนัยสำคัญเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม รวมทั้งแนวความคิดที่เป็นข้อเสนอแนะหรือขอควรปรับปรุงต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่ามีกิจกรรมเพียง 2-3 ประเภทที่นักเรียนส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนส่วนใหญ่ก็มีไม่มากนัก ผลการรวมกิจกรรมมีน้อยลงมาจากผลการเรียนของนักเรียนที่ไม่ดี จึงไม่อาจทำให้นักเรียนมีสิทธิเข้าร่วมกิจกรรมทุกอย่างได้ ในด้านความแตกต่างของตัวนักเรียนยังพบว่าในระดับเกรด 6-7-8 และ 7-8-9 มีความสนใจด้านการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนน้อยกว่าเด็กในระดับเกรด 7-8 ส่วนนักเรียนในระดับเกรด 6-7-8 สนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเห็นว่าเป็นที่น่าสนุก เพลิดเพลินมากกว่าเด็กในระดับเกรดอื่น ๆ ที่นำมาเปรียบเทียบในการวิจัย

ในปี ค.ศ. 1974 เทเลอร์¹⁵ (Bob L. Taylor) ได้เขียนบทความเรื่อง "Is Citizenship Education Absolute?" โลกคิดว่าโรงเรียนควรจะสร้างค่านิยมพร้อม ๆ กับการให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของสังคม และจะต้องสอนให้นักเรียนเข้าใจระบบการเมือง ระบบสังคม ซึ่งโรงเรียน

¹⁵Bob L. Taylor, "Is Citizenship Education Absolute?"

อาจจำลองสภาพการณ์ต่าง ๆ ของสังคมขึ้นในโรงเรียน เพื่อฝึกทักษะ ความรู้ ค่านิยม ในสังคมให้กับนักเรียน ควรจะให้โอกาสนักเรียนแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในคานการเมือง และอื่น ๆ การสอนควรจัดสภาพแวดล้อมเป็นแหล่งส่งเสริมความรู้ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนควรเน้นให้เป็นรูปแบบของสังคมและแบบการเมืองที่อาศัยอยู่ และต้องจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนตัดสินใจในเหตุการณ์ หรือแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้กิจกรรมเป็นแหล่งฝึกทักษะในการแสดงความคิดเห็น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย